

Dobové dokumenty IV.

- Zápis ze schůze obvodní volební komise č. 1 v hl. m. Praze – volby 1946
- Přehled denního tisku Ministerstva informací – Zvláštní vydání k výsledkům voleb do ústavodárného Národního shromáždění 1946

Z á p i s

o schůzi obvodního volebního výboru č. 1. v hlav. městě Praze,
konané dne 28. května 1946 v místnostech měst. statistického úřadu.

Předseda: pan Václav V ě t r o v s k ý.
Přítomni členové podepsaní na protokole.
Zapisovatel: pan František S t a n ě k.

Po zahájení schůze oznámil představený statistického úřadu Dr. Müller, že při uklízení spisů v místnosti, kde volební výbor zasedal v noci z neděle na pondělí z 26. května t. r. byly nalezeny mezi omylem výboru dodanými voličskými seznamy volební zápisy 5. volebních místností, a to č. 64, 93, 183, 313 a 637, které nebyly zahrnuty do spracování celkových výsledků za hlavní město Prahu. Do podrobných výsledků uspořádaných podle jednotlivých volebních místností, byly již započteny. Na žádost členů výboru byly tyto zápisy vyhledány a dány jim k nahlédnutí, při čemž byla konstatována jejich správnost.

K návrhu pana předsedy bylo usneseno, aby spolu s volebními výsledky byl panu předsedovi krajského volebního výboru a panu přimátorovi odevzdán dopis, líčící průběh volebního výboru a potíže, na které narážel. Na to předložené ~~průběh~~ tabulky o volebních výsledcích za jednotlivé volební místnosti podrobeny zkoumání a schváleny.

Skončeno a podepsáno, 28. května 1946 v 11. hodin.

J. Kříž

Marie Topičková

F. Karík

Václav Větrovský
Karel Roubal
Hlubická et al.

PŘEHLED DENNÍHO TISKU

VYDÁVÁ TISKOVÝ ODBOR MINISTERSTVA INFORMACÍ PRAHA XII, TRÍDA MARŠÁLA STALINA 3
REDAKCE PRAHA II, TR. JANA OPLETALA 8, TELEFON 316-63, 309-54

č. 123/1946.

V Praze v pondělí dne 27.května 1946.

ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ

Všechny listy vydaly v pondělí 27.května svá zvláštní vydání, aby v nich zhodnotily první známé výsledky voleb do ústavodárného Národního shromáždění. Listy doprovázejí uveřejněné výsledky příslušnými komentáři. Abychom alespon zhrubě zachytili volební výsledky a komentáře, zaznamenáváme zprávy jednotlivých listů:

"RUDE PRAVO" konstatuje, že komunistická strana Československa vychází z voleb jako největší strana v českých zemích. Komunisté se tak stávají vedoucí silou národa. Ještě žádná politická strana neobdržela tak velkou důvěru. V nejdemokratičtějších volbách lid potvrdil a rozšířil mandát komunistů. Komunistická strana Československa se stala nejsilnější stranou také v hlavním městě republiky. V komentáři, který list k volbám má na první straně, se praví: Náš národ učinil své historické rozhodování důstojně v klidu, u vědomí závažnosti nedělních voleb. V celé zemi nedošlo k žádným incidentům. Volby se konaly naprosto svobodně, všechny politické strany rováděly volně svou agitaci bez jakýchkoli cenzurních nebo administrativních omezení. Byly to nejdemokratičtější volby, jaké kdy u nás byly provedeny, což se projevilo i v tom, že volební právo bylo rozšířeno o statisíce nových občanů, kteří dříve volebního práva neměli. Za dnešním lidově demokratickým režimem a za Národní frontou stojí drtivá většina národa.

Ve zvláštní tabulce list přináší předběžné výsledky v hlavním městě Praze, podle kterých komunisté docílili 241.250 hlasů, národní socialisté 221.242 hlasy, lidovci 105.691 hlasů, sociální demokraté 96.920 hlasů.

List také uvádí výsledek voleb v Čechách mimo město Prahu a podle něho získali: komunisté 724.140 hlasů, národní socialisté 379.445 hlasů, lidovci 271.239 hlasů a sociální demokraté 242.534 hlasy. Podle krajů uvádí pak list výsledky, které má po ruce, a to zvláště z krajů českých a moravských. Ve volebním kraji brněnském dostali podle zprávy "R.P." komunisté 143.294 hlasy, lidovci 112.574 hlasy, soc.demokraté 64.405 hlasů a národní socialisté 120.243 hlasy.

List dále pojednává o tom, jak se projevovala nálada ve Velké Praze v poslední den předvolební a po dobu voleb během neděle v Praze.

"SVOBODNÉ SLOVO" nazvalo výsledek nedělních voleb plebiscitem demokracie. V komentáři se praví, že volby dávají

čs.straně národně socialistické místo, které jí ve správě státu dávno náleželo. Už se nebude vládní a politická moc rozdělovat podle odhadu, ale podle vůle lidu. Dočkali jsme se konce dosavadního v poslední době už neúnosného stavu, za něhož všechna moc byla téměř úplně v rukou jediné politické strany, aniž si to lid dobře uvědomoval. Stačí uvážit, že naše strana měla necelou osminu míst ve vládě. Už tento fakt sám, i kdyby se místa ve vládě směla jenom počítat, byl rozhodnutím československého lidu odmítnut. V komentáři se dále vypočítává, co znamenají ministerstva vnitra, informací, zemědělství, sociální péče, školství a druhý ministr v úřadě zahraniční a dvojnásobný počet členů v předsednictvu vlády, jaký tam měla každá strana jiná. Jenom tyto posice znamenají, i když nepřihlížíme k podpoře, již se komunistům dostávalo od některých jejich spolupracovníků ze sociální demokracie, a k vlivu této mocenské převahy na tak zv. ministry nepolitické, že komunistická strana měla v rukou doslova drtivou převahu veškeré státní a politické moci. To jest výsledkem dnešních voleb pronikavě odmítnuto a opraveno. Dále se v komentáři praví, že soustava Národní fronty ve vládě musí se i po těchto volbách udržet. Nemůže vládnout žádná strana ani skupina stran proti jiné straně nebo skupině stran. Poměrnost volebního práva znamená v tomto případě poměrnost moci zákonodárné i výkonné.

List přináší také tabulku výsledků ve Velké Praze a konstatuje, že komunisté obdrželi 239.103 hlasy, čs.národní socialisté 222.217 hlasů, lidovci 105.342 hlasy a soc.demokraté 96.727 hlasů. Výsledky z jednotlivých krajů českých a moravských uvádí list velmi podrobně a v porovnání přináší výsledky voleb do parlamentu v roce 1935. - V připomínce, jak se volilo na Slovensku, list praví, že zatím došly jenom zprávy kusé, avšak jedno je skoro jisté, že tam byl sveden volební boj hlavně mezi stranou demokratickou a komunistickou. List má volební výsledky z Košic, Bratislavy, Prešova, Nitry, Turč.Sv.Martina, Žiliny a jiných slovenských míst, ze kterýchžto zpráv vysvětluje, že demokratická strana Slovenska je daleko napřed před ostatními stranami.

"LIDOVÁ DEMOKRACIE" ve svém zvláštním vydání konstatuje, že byl sveden boj, ve kterém šlo o demokracii v Československé republice. List zvláště hodnotí velký úspěch lidovců v hlavním městě republiky, konstatuje rozhodnou většinu demokratické strany na Slovensku. Československá strana lidová vychází z velikého myšlenkového i mocenského utkání s nejčestnějším úspěchem. Práděnické kořeny její na Moravě a ve východních a jižních Čechách prokázaly opět živou odolnou sílu. Podle dosavadních výsledků v Čechách a na Moravě jsou první stranou komunisté, k nimž přešla na vesnicích značná část bývalých stoupenců strany agrární. Na Slovensku rozhodující většiny získala strana demokratická, která dostala přes 60 % hlasů. Strana komunistická, která až do těchto voleb měla téměř všechnu rozhodující politickou moc ve státě a všechny klíčové posice, využila beze zbytku těchto možností i všestranného skutečného i psychologického nátlaku a získala značné posice hlavně v pohraničí, kde příliv osidlovací měla skoro výhradně v rukou, a pak v průmyslových oblastech, kde silně zatlačila sociální demokraty. Komunistická

strana, která je daleko nejsilnější stranou republiky a v síle mimo Sovětský svaz ojediněle vůbec - získala této moci vlasteneckými hesly a programem ochrany soukromého podnikání a zejména udílením německého majetku pozemkového do soukromého vlastnictví. Tedy programem nekomunistickým. Přejímá s mocí také plnou odpovědnost v ustavodárném Národním shromáždění. Jednání o ústavu bude zřejmě komplikované, poněvadž ústavní kvalifikovanou většinu komunisté ani se sociálními demokraty nemají. Důležitou posíci budou mítí soc. demokráté, ale k schválení ústavy nestačí ani spojení obou těchto stran. Národní fronta zůstává nezbytností. Velikým překvapením voleb v hlavním městě republiky je skutečnost, že národní socialisté ztratili své desítky let trvající prvenství ve prospěch komunistů. Tím ztrácejí také pražského primátora.

List přináší předběžné výsledky voleb z celé republiky a konstatuje, že komunistická strana v Čechách a na Moravě získala 2,175.000 hlasů, lidová strana 1,148.000 hlasů, sociální demokráté 850.000 hlasů, národní socialisté 1,295.000 hlasů. Na Slovensku získali zatím bez košického kraje demokráté 790.000 hlasů, komunisté 315.000 hlasů, strana práce 36.000 hlasů, strana svobody 25.000 hlasů. V tabulce volebních výsledků ve Velké Praze list se zvláště pozastavuje nad tím, že v Praze nebylo k volbám připuštěno asi 54.000 voličů.

Velmi podrobné výsledky přináší list z jednotlivých volebních krajů v Čechách a na Moravě. V článku o volbách v Praze konstatuje list velký zájem. Morava, jak se v listě praví, zůstala věrna lidové straně. Podle dosavadních zpráv byla účast na volbách veliká a v menších obcích, kde jsou volební výsledky již známe, činila někde až 98 %.

"PRÁVO LIDU" konstatuje ve svém zvláštním vydání, že sociální demokracie je silnou socialistickou stranou. List konstatuje, že přesto, že nejsou dosud známy konečné výsledky, je jasné, že volby přinesly mimořádné vítězství demokratického a socialistického bloku.

V článku Zd. Fierlingera, předsedy strany československé sociální demokracie, se praví: Zkoumáme-li objektivně výsledky voleb a chápeme-li správně smysl dnešní velké převratové doby, můžeme říci, že nás výsledky nepřekvapují a že můžeme být s nimi spokojeni. Neboť kdo mohl pochybovat o tom, že komunistická strana uhájí v těchto volbách prvenství? Mohli jsme se pouze mýlit v tom, jak velké toto prvenství bude. Poslední velká katastrofa, kterou byla nová světová válka, byla zajisté důsledkem nemohoucnosti staré liberální demokracie a anarchického liberálního hospodářství a výsledky voleb jsou na to přirozenou reakcí. Široké lidové vrstvy jsou si toho vědomy, že nacismus mohl být poražen pouze onou mocí, která stála vždy nekompromisně proti fašismu a nacismu a která také důsledně vedla válku v duchu nekompromisně antifašistickém. Je nesporné, že velký náš spojenc na východě, tato slibná země socialismu, nepřímo ovlivňuje náladu našeho lidu, i když sama se do našich vnitřních záležitostí nevměšuje a uzkostlivě se vyhýbala

27.V.1946.

všemu, co by se mohlo nějaké intervencí přímé či nepřímé podobati. To vše musíme nesporně bráti v úvahu a nesmíme nad tímto faktem zakrývatí oči. Je též pravda, že komunistům se podařilo získat mnoho voličů jasným určováním svých cílů a zdůrazňováním své vůle k zachování demokratického vývoje. Též tím, že vyzvedali při každé příležitosti myšlenku národní jednoty. Dále praví Zd.Fierlinger, že kdyby strany, které v poslední době tak mnoho mluvily o teroru a chaosu, který má podle jejich názoru vzejít ze socialismu, byly více zdůrazňovaly myšlenku národní jednoty, že by možná nebyly zůstaly tak pozadu za komunisty. Na tomto obraze nic nemění ani výsledky voleb na Slovensku, které, jak se ukazuje, zůstávají ještě daleko pozadu za celkovým vývojem našeho národního života. - V dalších vývojech se zabývá autor sociálně demokratickou stranou a praví: Naše strana, díky své důsledné a poctivé politice, zůstane nejenom stranou silnou, stranou velké budoucnosti, nýbrž především si uhájila ono klíčové postavení ve státě, které se musí snažit i dále dobře využít ve prospěch naší demokracie a ve prospěch státu.

List dále přináší tabulku o volebních výsledcích v Praze, dále tabulku o prvních výsledcích voleb na Slovensku a několik záznamů o tom, jak bylo voleno ve Velké Praze.

"PRÁCE" nadepsala svoje zvláštní povolební vydání slovy "Volby triumfem lidové republiky". V článku se dále praví, že v nejsvobodnějších volbách byl dosavadní směr lidové demokratického režimu slavně potvrzen.

"SVOBODNÉ NOVINY" mají úvodní komentář k volbám, ve kterém si zvláště všímají toho, že tak zv. staré bašty stran se tentokráte vůbec neosvědčily. Platí to zejména o Plzni, staré baště soc.demokratů, ale také o Praze jako baště národních socialistů. Dále se v článku praví, že v Čechách budou mítí obě liché strany, komunistická a sociálně demokratická zřetelnou značnou převahu nad oběma sudými, lidovou a národně socialistickou. Na Moravě, pokud lze zatím odhadnout, je situace dosti odchylná od situace v Čechách. První stranou v zemi moravskoslezské bude patrně strana lidová, těsně za ní strana komunistická a na třetím místě strana národně sociální, takže zde by byl patrně poměr mezi oběma tábory, pokud lze o nich tak mluvit, asi opačný než v Čechách. Tradiční pozice lidové strany na Moravě se, jak se zdá, v tomto směru osvědčily lépe, než tradiční pozice některých stran v Čechách. - List má také komentář k volbám na Slovensku, ve kterém se konstatuje, že demokratická strana se stala největší stranou na Slovensku a že získala patrně přes 70% všech hlasů, kdežto strana komunistická zůstala, v menšině, což bude mít patrně značné důsledky na její postavení v politickém životě Slovenska.

Také "MLADÁ FRONTA" vydala své zvláštní volební vydání, ve kterém přináší výsledky z jednotlivých krajů a pojednává o prvních svobodných volbách, které se staly za spontánní účasti všeho lidu manifestací pro republiku.

"NÁRODNÍ OSVOBŮZENÍ" v komentáři nadepsaném "Nad dílčími výsledky" jsou hodnoceny pozice jednotlivých stran. List

27.V.1946.

mimo jiné praví, že komunisté a národní socialisté budou hlavními sloupy Národní fronty v ústavodárném shromáždění. V obou stranách bude třeba zapomenout mnoho z toho, co bylo řečeno v rozkloubené zápase o důvěru voličů. Autor dovozuje, že oba tyto ideologické principy bude nutno spojit, že to však nebude malá práce, poněvadž bude třeba prošlapávat cestu úplně novou. Sociální demokraté jdou z voleb oslabeni, neboť se jim podařilo málo získat z nového voličstva. Lidovci se netajili tím, že jejich cílem je odstranění socialismu a návrat k liberalistickým zásadám. Vydalo to určité výsledky. Ale bude to značně těžká úloha jít po této cestě dále. Strana se po volbách vrátí k politice, kterou dělala s ostatními stranami Národní fronty. Pokud jde o Slovensko, autor dovozuje, že demokraté mají dvě třetiny voličstva, komunisté jednu třetinu. Po volebním údobí nyní vcházíme do údobí pracovního. Bude-li v něm tolik elánu a občtavosti, kolik bylo při agitaci volební, nemůže se minout dobrého výsledku.

"SVOBODNÉ ČESKOSLOVENSKO" přináší také řadu výsledků z jednotlivých krajů a o volbách píše jako o vítězství Národní fronty.

"ZEMĚDĚLSKÉ NOVINY" konstatují, že volbami byla potvrzena generální linie vlády a že venkov i města manifestačně volily pro důsledné uskutečnění košického programu.

Události v zahraničí.

Bevinův telegram Molotovovi.

Britský ministr zahraničí Ernest Bevin zaslal ministru zahraničí SSSR Molotovovi pozdravný telegram k čtvrtému výročí britsko-sovětské spojenecké smlouvy. V telegramu se praví m.j.: Oba si uvědomujeme, že ve velkých nesnázích vznikajících po tak velké světové válce, je zapotřebí trpělivosti, snášenlivosti a porozumění. Máme-li dospět k úplnému dorozumění, je nám velkou pomocí, budeme-li posilováni poznáním, že naše spojeneckví pramení z hlubokého přání a zájmů našich národů. Je mým nejoprávnějším přáním, aby se to zcela splnilo a uskutečnilo v našich vzájemných vztazích.

Konec železniční stávký v USA.

Pracovní poradce presidenta Trumana John Steelman oznámil, že byla urovnána stávka železničářů ve Spojených státech. Bylo dosaženo dohody a mzdy železničářů byly zvýšeny o 18 a půl centu na hodinu.

Fašistická vysílačka v Římě.

Římská policie odhalila v sobotu tajnou fašistickou vysílačku. Z jiné vysílačky byli pachatelé včas varováni před příchodem policie a uprchli.

.....0000.....